

LLUC

ANY XLII • NÚM. 493 • MARÇ 1962

LLUC

REVISTA MENSUAL
ANY XLII - NÚM. 493

MARÇ 1962

DIRECTOR RESPONSABLE:
P. CRISTÒFOR VENY, M. SS. CC.

ADMINISTRACIÓ:
SANTUARI DE LLUC
ESCORCA (MALLORCA)

(Amb llicència eclesiàstica)

Depòsit Legal P. M. 276-1958

LA RESPONSABILIDAD DE LOS SELECTOS

CON las costumbres sucede como con los vivientes. Siempre hay algún germen a punto de iniciar un proceso de corrupción. El viviente normal y sano va asimilando elementos que son la materia de su renovación. Pero por distintas causas algún día dejará de renovarse y comienza el proceso de disolución.

La moda es un germen inyectado de pronto en la carne de antiguas costumbres. No hablamos de esa moda menuda que regula el escote y da pan a peluqueras. Nos referimos a ese fenómeno psicológico-social, por el cual las masas se sienten atraídas a aceptar lo exótico y lo extraño como algo nuevo, apetecible y mejor, sin discernir las realidades que tras ellas se ocultan. Mientras «eso nuevo» venga asimilado por el cuerpo social, sin pérdida del propio carácter, tenemos asegurado el proceso de renovación. La vida sigue.

Pero el peligro es que la novedad extraña nos venga en forma desorbitada y en cantidad excesiva. No hay organismo social capaz de asimilarla. Es entonces cuando flotan en el ambiente de nuestra vida social los gérmenes que marcarán su corrupción. Es preciso en este momento que se establezca un proceso de ósmosis

perfectivo y vivificante entre nuestras costumbres y esas modas que nos llegan por ejemplo a través de la prensa, el cine y el turismo que nos visita. Aunque la tendencia natural parece ser la contraria. La ley física de la entropía es aquí perfectamente aplicable a la vida moral. Como una energía inevitablemente degenerada, la vida de muchos va discurriendo por cauces cada vez más laxos. Y esto es lo trágico. Porque ha existido siempre una diferencia entre la ética ideal, que enseñan los moralistas, y la moralidad real, que es el índice de las costumbres. Lo lamentable es que la diferencia vaya aumentando. Que el vacío entre lo moral y la moralidad tienda a convertirse en abismo. No somos de los que creen que este vacío pueda llenarlo el poder ejecutivo dictando leyes o urgiendo las ya existentes. El Estado no puede exigir todas las virtudes ni prohibir todos los vicios. Debe tener en cuenta la situación real. Y el vacío entre ideal y realidad es el que da margen a la tolerancia. Por esto cuando la realidad se deteriora, la tolerancia estatal tiende forzosamente a aumentar. Mas quien debe llenar efectivamente este vacío es el esfuerzo de los

SUMARI		Pág.
La responsabilidad de los selectos	Juan J. Genovard, M. SS. CC.	65
TEMES CIENTÍFICS		
El règim de pluges a les Illes Balears.	Dr. Jansà Guardiola	67
ROMA 1962		
El Concilio ecuménico	Juan F. March, M. SS. CC.	71
COSES NOSTRES		
Maria Antònia Salvà sempre present		74
Els camins imprevisibles (poesia).	Miquel Forteza	75
Aníbal (poesia)	Llorenç Vidal	76
Llibres mallorquins	C. V., C. Veny, M. Gayà	77
Vida cultural		78
PER LA NOSTRA HISTÒRIA		
Forasteros ante la Virgen de Lluc.	Rafael Juan Mestre, M. SS. CC.	81
ELS LLIBRES SANTS		
La Bíblia explicada al poble.		
La Bíblia i l'ateisme (II). Miquel Ollers, M. SS. CC.		86
LLUC PER MALLORCA		
El nuevo trono		89
Lluc dia per dia		90
Amics del nostre Museu.		92
Associació d'Antics Blauets.		
Notes de la Junta Directiva		92
PÀGINES D'HUMOR		
Coverbos de «L'Ignorància»		94
Endevinaies		94
Epigrames		96
A LA PORTADA: «Viola d'or» guanyada pel gran poeta mallorquí mossèn Llorenç Riber (que en la seva infantesa va ésser Blauet de Lluc), als Jocs Florals de Mallorca de 1904 pel seu recull de sonets Els Profetes. Aquest trofeu darrerament hà estat regalat al Santuari per les germanes del nostre eximi antic Blauet.		

buenos ciudadanos. Las distancias entre la ética y la vida debe acortarlas el esfuerzo común de los selectos y de los virtuosos, que se han de empeñar en potenciar de una manera eficaz la vida intelectual y religiosa de nuestro pueblo. Esta es la responsabilidad que pesa sobre los mejores. Solo falta que adquieran conciencia de ella. Que la cultura o la virtud no sean sólo un pretexto para dar lustre o ribetear la propia personalidad. Sino que las dotes personales puestas al servicio de la comunidad llenen en el grado exigido por las circunstancias las responsabilidades de su función social.

JUAN J. GENOVAR, M. SS. CC.

TEMES CIENTÍFICS

EL RÈGIM DE PLUGES A LES ILLES BALEARS

FACTORS GENERALS

EL Mediterrani occidental forma una espècie de cubeta ovalada d'uns 3.000 quilòmetres de llarg per 1.000 quilòmetres d'ample, quasi totalment tancada per cadenes de muntanyes de considerable altura: la serralada Ibèrica Espanyola, els Pirineus, els Alps, els Apenins Italians, les muntanyes del Nord d'Àfrica. Les illes de Còrcega i Sardenya vénen a ésser com un mur vertical que divideix en dues parts desiguals la cubeta, deixant al Llevant el mar Tirrè, que pel nostre objecte ara podem considerar com un apèndix

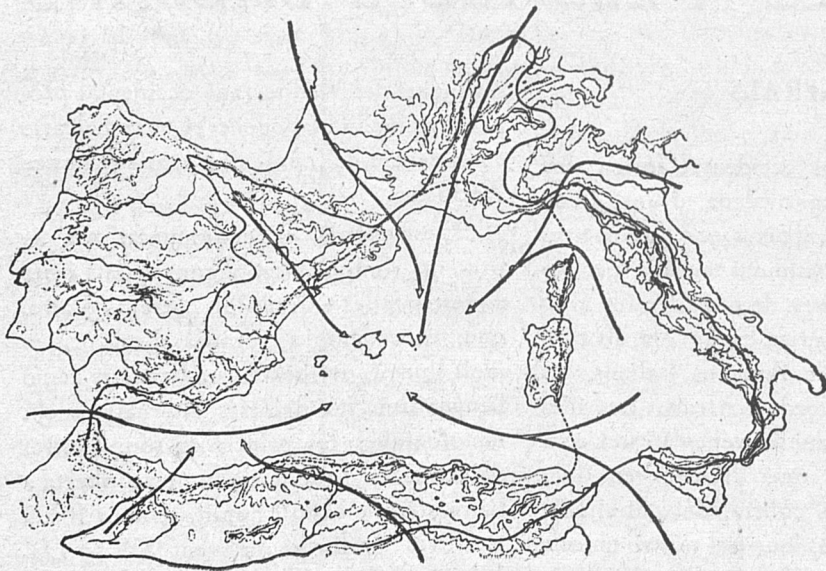
secundari del Mediterrani occidental pròpiament dit; i al Ponent el mar Baleàric en el centre del qual s'hi troba el nostre Arxipèlac.

L'esmentada cadena muntanyosa se presenta rompuda en alguns punts i per aquestes falles entren les corrents d'aire, que, procedents a vegades d'un origen molt llunyà, arriben fins a la nostra regió i engendren les diverses alternatives climatològiques; les principals són: l'estret de Gibraltar, que deixa la porta oberta a l'aire atlàntic càlid i humit, i arriba fins a nosaltres en forma de vent SW. o *Lla-beig*; la Vall de l'Ebre que ens porta tam-

bé aire atlàntic una mica més fresc i té la direcció NW., és el *Mestral*; pel golf de Lyon desemboquen dues corrents: una quasi bé paral·lela a la de la Vall de l'Ebre, per on devalla aire procedent de l'Atlàntic septentrional, més fred encara, i un altra, que du l'embocadura NS. de la Vall del Roine, que també és fred i borrascós; del golf de Gènova arriben les corrents del NE., o *Gregal*, que a l'hivern són molt fredes, ja que neixen a l'Europa oriental i algun pic a la Sibèria. Finalment, pel canal de Sicília entren els vents càlids i xafogosos que constitueixen el *Xaloc*, i per la serralada africana n'arriben uns altres del desert i del migjorn que solen dur núvols de pols i alguna volta pluges de fang.

El joc d'aqueixes corrents és governat pels anticiclons i depressions, la situació dels quals va canviant constantment, bé que respectant certes característiques permanents. Un anticicló és una regió d'altres pressions on el temps se manté bo i l'aire calmos; en les depressions, el baròmetre

baixa, el cel se tapa, els vents són emborrascats i en la seua part central es produeixen pluges o bè fondèmens meteòrics més greus, com és ara neu, calabruix o tempestat. A l'Occèa Atlàntic, entre les illes Azores i les Canàries, s'extén un ample anticicló que sovnt alcança també la Península Ibèrica i a l'estiu arriba fins a les Illes Balears o encora més al Llevant; se'nomena anticicló de les Azores i subsisteix gairebé sense interrupció durant tot l'any, excepció feta de les fluetuacions ja esmentades. A l'hivern se sol formar un altre anticicló sobre Europa central i sudoriental, en dependència mes o meys evident amb l'anticicló siberià, que en aquesta època de l'any sempre té uua gran potència. No es gens rar que l'anticicló centroeuropeu s'uneixi amb el pue procedeix de les Azores a través del Mediterrani, creant a les nostres Illes una situació de bon temps més o menys perdurable. Les borrasques, amb tota la seua companya de niguls i pluges, canvien de lloc com si els vents, a l'altura, els arrosse-

Línies d'isobari al Mediterrani Occidental. L'arxipèlag de les nostres Illes ocupa el centre de la cubeta, punt de concentració de totes les corrents, algunes d'origen molt llunyà.

gassin, i com que aqueixs circulen per damunt les crestes de les muntanyes, aquelles no segueixen exactament en els seus moviments l'esquema de línies d'invasió que abans hem traçat, encara que per trobar-se en contacte amb la terra, no deixen de doblegar-se a la influència del relleu; així veim que el golf de Càdiz, i els de Lyon i Gènova vénen a convertir-se en autèntics rius de borrasques, que tenen major activitat a l'hivern i són quasi bé nuls durant l'estiu; les esmentades línies d'invasió coincideixen també amb trajectòries de preferència per al pas de borrasques.

RÈGIM DE PLUGES

LA distribució de la pluja és fonamental en l'Agricultura i mereix una atenció particular. Quan deim *règim* ens referim a la distribució anual, si bé estant, com està, lligat amb els factors geogràfics, no pot esquivar-se el tema de la distribució en l'espai. Donada la petita extensió de l'Arxipèlac i la similitud d'influències a què se troba sotmès, podem admetre que el règim anual, al menys baix del punt de vista qualitatiu, es el mateix en tots els seus punts; aleshores la quantitat total de pluja recollida per terme mig durant un any (precipitació anual *normal*) adquireix la significació d'un índex geogràfic de considerable valor. El mapa adjunt posa en evidència que la repartició d'aigua de pluja a Mallorca és molt irregular, concentrant-se preferentment sobre la serralada i deixant el sector SE com a terreny àrid. Considerant les divisòries hidrogràfiques, podem dividir l'Ílla en dotze petites conques, per cada una de les quals

s'ha calculat la precipitació mitja anual i la quantitat d'aigua, en milions de metres cúbics, que reb cada conca durant l'any.

La precipitació màxima se concentra sobre les conques de Lluc i Sóller, es a dir, sobre la vertent marítima de la serra, que és també sovint la de barlovent, sobre tot per els vents més humids del sector W. que són els que solen portar la pluja. Però hi ha que tenir en compte que essent molt major l'a extensió de les conques de l'altra vertent i comprenent una gran part de regió plana i poc regada, la diferència que se observa no basta per demostrar una vertadera disimetria entre les dues vertents. El mapa d'é isojetes revela la realitat de la falta de simetria, però no és tan exagerada com podia suposar-se; és veritat que el nucli principal de màxima precipitació sobre la vall de Lluc, cau a la part marítima de la divisòria, però les restants isojetes s'extenen més bé per la vertent interior. No s'ha d'oblidar que se tracta de promitjos anuals, tal volta deformats per compensacions estadístiques, més o menys casuals; podria succeir, per exemple, que en una època de l'any predominassen les pluges del W. i en altres les del E., essent l'asimetria aparent una simple resultant fortuïta de dos fenòmens amb asimetria individual inversa.

Tornant al tema del règim anual, hem de dir que aquest se pot enquadrar perfectament dins el tipus mediterrani, fins a l'extrem d'èsser tal volta el model més pur d'aquest règim. Aquest règim se caracteritza per una oscilació anual simple, la qual té el màxim dins la tardor, i el mínim quasi nul en el juliol. La pujada a partir da'quest mínim, és brusca, perquè

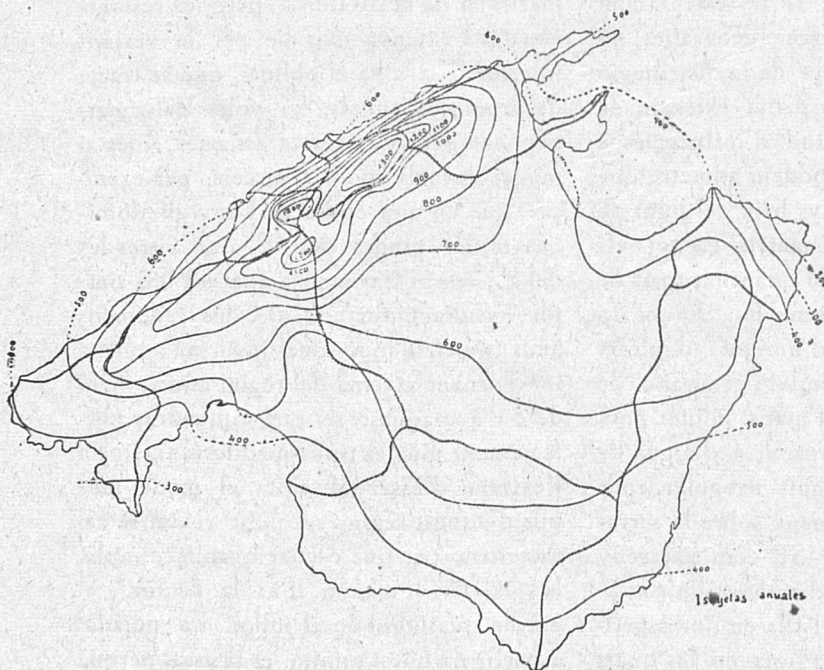
les primeres pluges que vénen després de la temporada seca solen ésser fortes i torrencials, acompanyades sovint de tempestats; segueixen llavors les pluges d'hivern, de novembre i desembre, que tenen el caràcter de pluja incessant, si bé poques vegades passen de tres dies de duració. Llavors la quantitat d'aigua recollida va minvant i se fa més intermitent. A la primavera tornen comparèixer les aiguades i els temporals, encara que no són tan violents com a la tardor. En el règim de pluges, que acabam de descriure, se confonen els dos principals tipus de precipitació possibles que obeeixen a causes ben diverses, o sia les aiguades d'instabilitat i les pluges ciclòniques.

Major importància poden alcançar les aiguades d'instabilitat quan les nostres regions han estat invadides per aire intrínsecament inestable procedent de l'Europa central, les capes inferiors del qual han sofert la influència del Mediterrani,

reforçada pel contacte amb la terra recalentada. Amb tot i això, el número d'aiguades d'instabilitat que podran registrar-se, mai serà elevat i aniran a desenvolupar-se més bé sobre les Illes que no sobre el mar, i d'una manera particular sobre la nostra serra, el relleu de la qual proporciona l'ocasió inicial del seu desenvolupament, i on solen presentar-se quasi bé sempre amb caràcter tempestós.

Les altres pluges, que contribueixen a la major part de la precipitació recollida durant l'any, són degudes a perturbacions ciclòniques i exigeixen per tant la intervenció de masses d'aire d'origen extramediterrani.

La sequedat del nostre estiu se deu a l'absència gairebé absoluta de perturbacions ciclòniques durant aqueixa època de l'any. Si el clima de les nostres Illes baix de la sola influència de l'aire mediterrani seria el clima ideal per al turista, no succeiria el mateix per al conrador, que se

Distribució normal de la pluja sobre l'illa de Mallorca. Traços grossos: divisòries hidrogràfiques; traços fins: isoietes anuals normals o corbes d'una igual quantitat de pluja. Les xifres es poden interpretar indistintament com a milímetres d'altura, o bé com a litres per metre quadrat.

veuria privat quasi totalment del benefici de la pluja, el qual convertiria el nostre terror poc més poc menys que en un ermàs.

Per tot el que hem dit, ja se comprèn perquè aquest fenòmen de la pluja tan fonamental per a l'Agricultura, resulta tan irregular: el règim a què fins ara ens hem referit no té altra significació que la d'un terme mitjà estadístic de notable dispersió: els fets reials es poden apartar bastant del dit terme mitjà i les fasses de

TEMES CIENTÍFICS

cultiu es poden ressentir-se per excés o per defecte. No ens pertoca a nosaltres donar solucions per corregir les deficiències del règim pluviomètric mitjantçant els regadius, però els punts esmentats podran servir de base als especialistes dedicats particularment a l'estudi d'aquests problemes.

DR. JANSÀ GUARDIOLA

ROMA 1962

EL CONCILIO ECUMÉNICO

LA CIUDAD FASCINANTE

DECÍA un poeta no italiano: «¡Oh Roma, tú eres verdaderamente un mundo». Parece que en ella convergen las más grandes civilizaciones que han dejado su reliquia plasmada en monumentos milenarios. El Capitolio romano y la Cúpula de San Pedro son el abrazo de la gran civilización grecolatina,

con la religión única verdadera plantada en el solar de Roma por aquel pescador de Galilea llamado Pedro.

En Roma casi todo es venerable, dejando impreso su impacto hasta en los corazones más endurecidos. Incluso el escritor no católico Goethe escribía en el siglo pasado: «Roma ejerce una fascinación tan profunda y sabe elevar con tal potencia la mente sobre toda mezquindad, que todas las cosas pensadas y meditadas antes de pisar su suelo, se disuelven en la presencia de los innumerables espectáculos de grandeza que suscita y las emociones que procura».

Junto a la Vía del Foro Imperial, aún se percibe el paso rítmico y viril de las legiones romanas desfilando ante el Emperador, para conmemorar sus victorias en Oriente, las Galias o la Península Ibérica. En el Puente Milvio se presienten los pretorianos de Magencio huyendo a la desbandada ante las huestes de Constantino. El Vaticano evoca a Pedro; la Vía Ostiense a Pablo, y en mil rincones y plazas podemos percibir la huella de San Francisco de Asís, San Ignacio de Loyola y cien personajes más que forman el estado mayor de la civilización y de la santidad.

ROMA NO SE HA DORMIDO

Mas no todo es la sombra de un pasado. La Ciudad Eterna sigue creciendo en todos los sentidos: se construyen nuevos monumentos, grandes edificios, exposiciones industriales de lo más adelantado del mundo; y las Universidades de la Iglesia siguen desarrollando los dogmas, elaborando sobre las verdades de nuestra fe y difundiendo su sabiduría en miles de jóvenes de todos los continentes y colores del mundo.

ROMA APUNTA HACIA EL FUTURO

Vivimos unos tiempos casi apocalípticos, llenos de convulsiones y presagios funestos. Los valores humanos más preciados poder, cultura, riqueza, progreso son violentamente agitados, amenazando acabar con todo el orden existente. A nuestras espaldas tenemos el triste pasado de dos guerras mundiales inauditas, y amenaza nuestra tranquilidad la pesadilla del peligro de una guerra atómica capaz de destruir nuestro planeta.

¿Dónde hallar el rayo de luz capaz de orientar a este desquiciado mundo? Roma, agazapándose como para dar un salto de atleta, atrae de nuevo la mirada ansiosa de la humanidad. El Vicario de Cristo en la tierra, Juan XXIII ha anunciado un Concilio Ecuménico.

Se trata de una grandiosa asamblea de todos los obispos y cardenales del mundo asesorados por las fuerzas vitales de la Iglesia, reunidos bajo la autoridad del Papa, para estudiar y resolver los problemas más graves de la Iglesia; para santificarse a sí misma y al mundo actual.

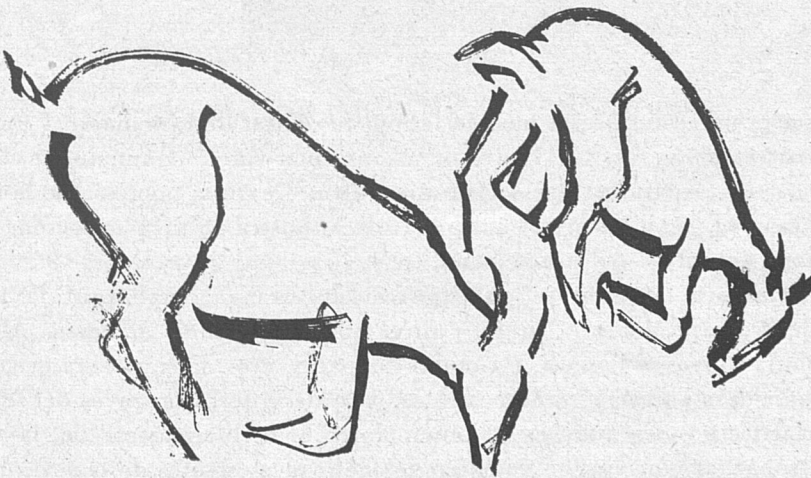
En el «*motu proprio*» *Consilium* que fija la fecha definitiva de este gran acontecimiento, el Papa Juan XXIII expresa que los frutos que ardentemente se esperan sacar son principalmente: «Que la Iglesia, esposa de Cristo, vigorice cada vez más sus estructuras y que en su medida más vasta extienda su influencia benéfica en el ánimo de los hombres. De tal manera que los hombres dirigiendo su mirada a Cristo, *lumen ad revelationem gentium*, puedan alcanzar finalmente una verdadera paz, en el respeto de los derechos y deberes recíprocos».

Aunque la fecha oficial del Concilio Ecuménico Vaticano II es para el 11 de octubre del presente año, puede decirse que el Concilio en realidad ya ha comenzado, pues hace más de un año que en la Ciudad Eterna están trabajando comisiones de teólogos, obispos etc., en una actividad febril, al mismo tiempo que se van mandando cuestionarios a todos los pastores del mundo que continuamente van y vienen de sus respectivos países, aprovechando la facilidad de la comunicación aérea. Por éso cuando empiece oficialmente, el Concilio durará muy pocos días, ya que todo lo árduo estará resuelto.

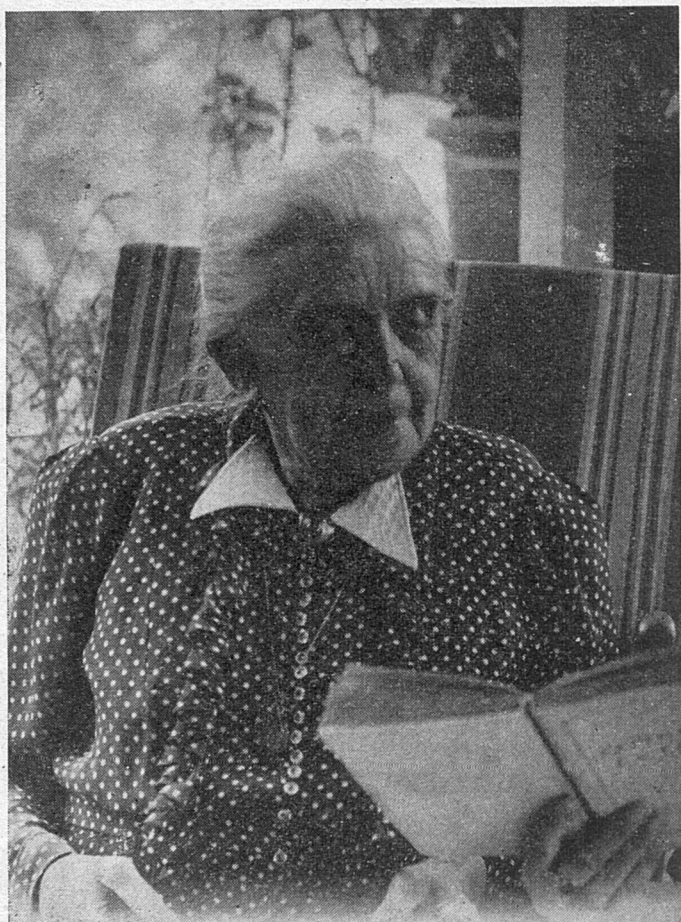
En los ambientes eclesiásticos de Roma reina gran optimismo y fervor; se hacen peregrinaciones a las Catacumbas, a las sepulturas de los príncipes de los apóstoles pidiendo por el triunfo del esperado Concilio.

Ojalá los fieles de todo el orbe se unan a estas oraciones y penitencias para que el Concilio Vaticano II traiga a la tierra un triunfo de Cristo nunca visto.

JUAN FRANCISCO MARCH, M. SS. CC.

Dibujos de Lluís Castaldo

MARIA
ANTÒNIA
SALVÀ
SEMPRE
PRESENT

EL diumenge dia 4 del passat mes de febrer la ciutat de Lluçmajor i una distingida representació de les Lletres mallorquines varen commemorar el quart aniversari del traspàs de Maria Antònia Salvà, l'exímia poetessa de la nostra terra que tant va treballar per l'enaltiment de la nostra cultura autòctona i pel renaixement espiritual del nostre país.

Traductora de gran relleu, que va anostrar al mallorquí la magna epopeia de Frederic Mistral, *Mireia*, i altres obres de Francis Jammes, Alessandro Manzoni, Giovanni Pascoli, Giacomo Leopardi, etc., la seva obra original és d'una exquisidesa i frescor inmarcessibles. Veu de la terra, a través del seu cant varen parlar les nostres marines de Lluçmajor, i el verb ancestral de la nostra raça va trobar el seu millor ressò en les delicades estrofes de la seva poesia, saludada des de tots els angles del món culte.

ELS CAMINS IMPREVISIBLES

A Gabriel Cortès

DAMUNT *el mapa incògnit de la vida,*
creim veure clarament nostre destí
i assenyalam la ruta dreturera,
com si fos terra plana l'avenir.

Per arribar a la fita somniada,
no podem sempre anar amb el rumb previst:
L'erma muntanya ens fa tòrcer la via
i la talla el torrent que ve dels cims.

I costa amunt hem d'esgotar les forces,
un pont hem de llençar sobre l'abís
i, quan arribar creim damunt l'altura,
rodolam indefensos pel pendís.

Vós solament, Senyor, sabeu tothora
quin serà, en aquest món, nostre camí:
Ajudau-nos, amb vostra mà divina,
quan suant sang i aigua defallim;

desfeis les boires que els paranyes oculten,
feis brillar les estrelles dins la nit
i, per aspra que sia nostra ruta,
conduïu-nos, oh Déu, als vostres cims.

MIQUEL FORTEZA

ANIBAL

ANIBAL, *Anibal, Anibal,*
Anibal, Anibal, Anivent.
Del púnic fibló n'ets esclau,
del púnic fibló n'ets servent.

Vent al pit, vent al pit, vent al pit.
A tot rem, a tot rem, a tot rem.
Africà tens l'alè i has marcit
amb l'alè l'altre alè. Avancem,

avancem, avancem, avancem.
Anibal, Anibal, Anibal.
Anibal, Anibal, Anivent.

Els dofins han botat dins ta nau.
Els dofins són l'exèrcit del vent.
Tu ets dofi. Tu ets la nau. Tu ets et vent.

Anivent, Anibal, Anivent,
Anibal, Anivent, Anibal.

LLORENÇ VIDAL

(Del llibre inèdit i de pròxima aparició «Insania Terrae»)

LLIBRES MALLORQUINS

BEARN, per Llorenç Villalonga. (Barcelona, Club Editor S. L., 1961; Biblioteca catalana de Novel·la).

Llorenç Villalonga ha tengut l'encert indubtable de crear un món novel·lesc, que es troba invariablement en totes les seves obres i que exhala un inefable «sprit» francès, lliberal, de vegades perillós, però, és de justícia dir-ho, sempre respectuós amb la nostra forma de vida i de pensar. Llegint *Bearn*, un té por que el Dr. Villalonga passi la ratlla. Ens alegra que l'intent quedi tan sols en això.

El narrador d'aquesta novel·la és un sacerdot jove, capellà de la casa de Bearn, que conta la vida i les aventures dels seus senyors quan aquests ja són morts. Disposa per a aquesta tasca de la seva pròpia experiència i de les memòries inèdites que li ha deixades Don Toni, senyor de Bearn. Una vida i unes aventures molt novel·lesques, però que s'arrelen fort dins la realitat del temps i de l'espai: Mallorca, derrerries del segle passat, antics senyors als quals la mort, deguda diguem a accident, no els deixa veure llur completa ruïna.

L'autor ha volgut plasmar la poesia i l'encís d'aquella desfeta. Els senyors de Bearn representen no tan sols el seu ocàs, sinó més bé el de tot aquell món de grans senyors i propietaris rurals, nodridors de les pàgines de la nostra història durant molt temps i als quals ha arribat l'hora de sortir d'escena i deixar el lloc a una altra classe social que arriba amb una empemta formidable: la burgesia.

Això és Bearn. Més, no es cregui que l'obra pretengui ésser un testimoni epopèic.

Ho diu tot i insinua molt més, però sempre amb una ironia – gairebé diríem un to menor – molt encantadora, que fa que el llibre no perdi mai l'interés. Una ironia per altra part, que ens retorna a aquell «sprit» al·ludit al començament. Fins i tot hi ha qui han escrit que *Bearn* estaria millor i seria més comprensible si l'autor l'hagués escrita en francès. No arribarem tan enllà. Però sí, direm que *Bearn* només la podia escriure En Llorenç Villalonga, aquest gran mallorquí enamorat del segle XVIII, que degota «arouetisme» pel quatre costats i que sab subordinar la seva ploma a aquells principis i creences que són molt més vells que el segle de la «raison» i que l'han sobreviscut conservant la seva força i la seva vitalitat d'abans.

Llorenç Villalonga se confirma amb *Bearn* com el nostre primer novel·lista. Les seves anteriors produccions – sinó escrites, al menys publicades abans – ja demostraven un instint agut d'observació i de ironia no molt corrent dins la novel·lística actual. Tot això culmina en *Bearn*, bona novel·la que bé voldríem fos l'inici d'una autèntica superació de la prosa mallorquina.

C. V.

NO HO SAP NINGÚ, per, Nicolau M.ª Rubió. Barcelona, Club Editor, S. L., 1961; Biblioteca Catalana de Novella.

Des que Ramon Lull escrigué *Blanquerina* i *Fèlix de les Meravelles*, obres senyaleres de la literatura universal, la rama de la novel·lística a les Balears semblava que quasi bé

havia esvortat. Més, ara, ja al tombant del segle XX, par que la vella soca rebrostri noves tanyades amb una esponera i força inusitades. Certament ha constituït una revelació i una sorpresa prou agradable dins el cercle de les nostres lletres el topar amb la prosa sucosa i ben mesurada de *No ho sap ningú*, l'autor de la qual, maonès de neixement, és un d'aquells insulars que, de jove, aixecà el vol vers horitzons més amples i llunyans, per tornar, a l'edat madura, «cap a son niu més àguila». La clara visió de l'Àfrica, amb tot el seu misteri de poesia i màgia i d'efervescència política de l'hora present, és la potència que Nicolau M.ª Rubió ha anat assimilant al llarg de les seues exploracions i aventures de caçador pels indrets del Sahara incommensurable. Les pàgines de la seua novel·la ens transporten a aquell escenari exòtic, de sol i sorra, on, per virtut i gràcia d'En Rubió, s'hi sent baix la pell negra dels negres i la vida espellissada dels europeus, una mica degenerats, un batec humà de variades tonalitats i de qualitats ben remarcables.

El que constitueix el bessó d'aquesta novel·la, madura d'estil, és la incerta situació dels colonials blancs quan els negres fan els primers badalls després del somni enxubat pel tròpic i els sigles: —«La flama de l'esbarzer (de Moisès) espetega als quatre vents de l'Àfrica Negra! ¿No us enlluerna la resplendor com el llamp de Déu? rugí el negre. —Déu... —murmurà el Pare Paül— Déu us l'hem portat nosaltres, amb la moral, l'ordre, la instrucció, l'aigua corrent, l'electricitat i la medicina».

VIDA CULTURAL

● La revista Serra d'or ha dedicat un número extraordinari (novembre-desembre passat) a homenatjar el Cinquentenari del traspàs del gran

L'exposició dels temors i problemes, que necessàriament ha d'importar la liquidació colonial africana per un europeu, és una pintura magistral que ens deixa Nicolau Rubió en *No ho sap ningú*. Més, no es cregui que en un tema tan agre i actual hi manqui poesia. Poesia, ironia i bon seny afloren en totes les pàgines de la novel·la, bé que sovint amb un to una mica existencialista.

C. VENY

VIA CRUCIS. *Poemes per Llorenç Moyà Gilbert* (Mallorca, 1961; Col. «Ganimedes» núm. 1).

L'autor aplega en un bell llibret les catorze estacions del Via Crucis plasmades en altres tants de sonets, delicadament estructurats, florits tots ells d'una bella i fina imatge. Obreta de la seva experiència barroca, que avui ha, ja, llargament superada, va ésser escrita fa prop d'uns deu anys; l'autor la servava inèdita. Darrerament va ésser premiada a Manacor, en 1960, amb el premi «Mossèn Alcover» instituït per les Joventuts Musicals, i finalment ha estat impresa, amb un estudi preliminar de Josep Maria Llompart. «Art prodigiós d'exquisida miniatura», i «gràcia d'una jardineria fastuosa» són mots que en aquest estudi aplica Josep Maria Llompart a aquesta etapa barroca d'En Llorenç Moyà, avui —repetim— ja superada. Nosaltres subscriuim i feim bones aquestes mateixes frases d'elogi.

M. GAYÀ

home cívic i poeta de Catalunya, Joan Maragall. Els seus aspectes de patriota, home religiós, periodista ardit, escriptor fecund i gran oident de la

terra, han estat hàbilment estudiats per les més destacades plomes de les lletres catalanes actuals.

● L'Ajuntament de Palma va proclamar Fill Adoptiu l'eximí lingüista mossèn Antoni Maria Alcover el passat 31 de desembre. L'acte va tenir lloc a la Sala de Sessions, presidit pel senyor Alcalde don Joan Massanet i amb assistència d'una representació oficial de l'Ajuntament de Manacor —ciutat nadiua de la figura homenatjada.

● Josep Alcover va disertar al Círcol Mallorquí, el passat dia 12 de gener, sobre el tema de la nostra futura ciutat, problemes actuals i suggeriments per a la seva millora i solució.

● L'il·lustre hispanista, professor a la Universitat d'Oxford, Robert Pring-Mill, ha publicat a la Biblioteca Raixa el seu llibre *El microcosmos lul·lià*. Mentre alguns mallorquins no tenim vergonya de confessar que no sabem escriure la nostra llengua, eminents professors de les Universitats estrangeres l'aprenen i hi escriuen els seus grans llibres.

● La revista dels PP. Franciscans *El Heraldo de Cristo* ha convocat el seu segon Concurs literari amb el Premi «Cala Murta de Formentor» per a un treball sobre l'aspecte folklòric o popular de la poesia de mossèn Costa i Llobera, dotat amb 2000 pessetes; i amb el Premi «Sant Francesc Primavera 1962» per a una composició poètica de tema i extensió lliures, dotat amb 1000 pessetes.

● El nostre estimat paisà, doctor Miquel Dolç, catedràtic a la Universitat de València, ha prologat el bell volum de l'*Editorial Selecta*, Poesies completes de Paul Valéry, versió de J. Carner-Ribalta.

● L'Ajuntament de Palma ha celebrat amb festes de gran relleu la diada patronal de Sant

Sebastià, el 20 de gener. Amb tal motiu es va fer pública la concessió dels tradicionals Premis literaris i artístics. El premi de Novel·la va ésser atorgat a Manuel Picó; el de Poesia a Jaume Vidal Alcover; el de Periodisme a Josep Salas Guirior; el de Música a mossèn Joan M. Thomàs; i el que s'havia instituït enguany per a un estudi sobre les Rondalles, a Rafael Ferrer i Massanet. Foren declarats deserts els Premis de Teatre i d'Escultura.

● Els actes commemoratius del Centenari de mossèn Alcover han alcançat una altura i categoria excepcionals. El 22 de gener s'obrí l'Exposició Alcoveriana a la Casa de Cultura, que ha estat visitada per un públic nombrós i per moltes representacions dels Col·legis i centres d'ensenyança. I a l'Estudi General Lul·lià s'ha celebrat un cicle de conferències a càrreg de Manuel Sanchis Guarner el 21 de gener; del P. Rafael Ginard Bauçà T. O. R. el 24; i de Josep Maria Llompart, el 27. Aquests actes es clausuraren el dia 2 de febrer —efemèrides del Centenari— amb un brillant discurs del senyor Francesc de B. Moll i el repartiment dels Premis «Mossèn Alcover» atorgats als concursants guanyadors per als temes respectius.

● També amb motiu d'aquest Centenari alcoverià, els diaris de la nostra capital dedicaren pàgines especials a honor i enaltiment del gran fl·lòleg de la nostra llengua.

● El quart aniversari del traspàs de Maria Antònia Salvà fou celebrat a Lluçmajor amb actes cívics i religiosos, i amb el descobriment d'una làpida a la casa on va viure i morir l'egregia poetessa de Mallorca.

● Hem rebut un exemplar del fullet *Breve reseña histórica y Goigs de San Antonio Abad. La Puebla* (Mallorca) del qual és autor mossèn

Melcior Tugores i Serra. Porta un estudi preliminar de mossèn Bartomeu Guasp.

● *A Illa del Tet, al Vallespir —comarca dels antics dominis de la Corona de Mallorca—, ha mort el gran poeta Josep Sebastià Pons: Poeta francès que escriví tota la seva obra en llengua catalana, va viure sempre atent al pols i al ritme dels grans móns culturals de París i de Barcelona. A una i a altra ciutats va publicar els seus llibres de poesia —Roses i xiprers, El bon pedrís, L'estel de l'escamot, L'aire i la fulla, Cantilena, Conversa del molí, Canta perdiu, i el recull de proses Llibre de les set sivelles—, si bé el seu cor va restar sempre enamorat del seu món natural, de les seves contrades pirinenques, intimista i delerós del silenci. La seva poesia ens recorda —per les seves maneres i pel seu accent— qualche cosa de Maria Antònia Salvà i de Miquel Ferrà.*

● *La Societ  International pour l' tude de la Philosophie Médiévale ha distingit l'eminent lul·lista mallorquí doctor Sebastià Garcias Palou —magistral de la Seu de Mallorca i rector de la Maioricensis Schola Lullistica— amb el títol de «Membre titular de número» de l'esmentada corporació.*

● *Reflexions d'un profà sobre la pintura a Mallorca ha estat el tema de la conferència donada al Círcol Mallorquí pel senyor Pere Barceló i Obach. L'acte va tenir lloc el 9 de febrer.*

● *El 13 de febrer ha tingut lloc a la Seu de Palma un solemn ssim pontifical de R quiem oficiat pel senyor bisbe de Mallorca, en sufragi de mossèn Antoni M. Alcover, com a complement religiós dels actes del Centenari. Tot seguit va*

 sser descoberta una làpida a la casa on va morir el docte canonge.

● *Com a novetats editorials d' immediata aparició a Mallorca, podem citar Un home de combat per Francesc de B. Moll, biografia de Mn. Antoni M. Alcover; El cop a la terra, poemes de Marià Villangómez Llobet; i el Cap d'Any 1962 de la «Biblioteca Raixa». Totes aquestes publicacions són a c rreg de l'Editorial Moll.*

● *Un eminent amic de Mallorca, el savi benedictí de Montserrat i prefecte de la Biblioteca Vaticana, monsenyor dom Anselm Albareda ha estat nomenat Cardenal de la Santa Església pel Sant Pare Joan XXIII. Català de la més noble alc rnia intel·lectual, que parla i escriu la nostra llengua des dels llocs més enlairats on ha arribat pels seus sòlids coneixements, l'uneix a Mallorca la gran amistat que professa a totes les figures del saber i de les nostres lletres. Mag ster de l'Escola Lullistica, va pronunciar el discurs d'obertura al magne Congr s internacional de Lulisme celebrat a Formentor en 1960, i en diverses altres ocasions havia visitat la nostra Illa.*

Si les campanes del Monestir de Montserrat repicaren de goig el passat dia 17 de febrer, també les del Santuari mallorquí de la Mor neta de Lluç —fogar de la nostra terra—, giravolten de satisfacció per aquesta distinc  tan merescuda de monsenyor Albareda.

● *El nostre estimat amic Francesc de B. Moll, l'il·lustre continuador del Diccionari de Mn. Alcover, ha estat distingit amb la Medalla d'Or de Ciutadella, conferida per l'Ajuntament d'aquella la seva natal ciutat.*

FORASTEROS ANTE LA VIRGEN DE LLUC

NO solamente a Baleares ha otorgado protección la Virgen de Lluç; desde tiempos lejanos, también forasteros o extranjeros han sido favorecidos por Ella. No es extraño. La Ciudad de Mallorca, enclavada en el cruce de tan importantes vías marítimas, era concha donde se volcaban todas las razas de la cuenca del Mediterráneo y aun de regiones más distantes.

Y los riesgos de la navegación eran tan terribles, que, después de las travesías peligrosas, con afán corrían tripulantes y navegantes al Santuario más famoso, para dar gracias por haber podido sortear con éxito feliz las furias de los mares airados o escapar de los ataques de corsarios berberiscos, turcos o argelinos.

En los libros del archivo de Lluç a cada paso damos con nombres de forasteros agradecidos, no tan sólo de la vecina Península, sino también de naciones extranjeras. La Virgen de Lluç era invocada en todas las lenguas, hasta en la griega y en la arábiga; y ante Ella eran depositadas limosnas en todas las monedas: castellanas, catalanas, turquescas... A todos cobijaba con igual amor... Y aun se nos antoja creer que miraría con más singular cariño a los hijos que de más lejanas regiones acudían.

Los datos que a continuación aducimos prueban con harta elocuencia la verdad de estas afirmaciones.

Entre los extranjeros que visitan el Santuario de Lluç, parecen llevarse la palma los genoveses. Elegimos los siguientes. En 1574 el mercader Juan Doria permaneció tres días en el Santuario para satisfacer su devoción, junto con tres compañeros; al despedirse deja 30 reales mallorquines de limosna. El año anterior, otro genovés por nombre Antonio, dejaba como *presentalla* una ramita de coral, guarnecida con aplicaciones de plata, y cuatro candeleros de latón, nuevos. En 1570 Antonio Bado ofrecía una araña chica de cinco brazos, y en 1593 un gentilhomme genovés ofrecía la limosna de 120 sueldos y 8 dineros.

En 1635 vivía en la Ciudad un rico mercader genovés, por nombre Domingo Borsolo, en la casa de Pavesi que dicho señor había comprado en la calle de Santa Cruz. El 16 de abril tomó el camino de Lluç y se presentó en el Santuario con un rico frontal de terciopelo *mostretjat*, verde y amarillo pajizo, orlado con flequillo verde y de filigrana de oro. Ofreciólo a Ntra. Sra. junto con un manto verde y crecida limosna. El Colegial que registra el donativo, termina con la frase: «Sea todo en honra y gloria de Dios nuestro señor y de su Santísima Madre. Amen.» De otros marineros de las naves de Pavesi tenemos constancia de su paso por Lluç.

Los toscanos nos dejaron un recuerdo hermosísimo. El 21 de Julio de 1606 llegaba al Santuario un florentino, que supondremos mercader al menos, acompañado

de un esclavo argelino. Se llamaba Sebastián Parigi; el esclavo era catecúmeno. Después de saludar al Prior Rdo. Doctor Nadal Guasp, pidióle licencia para quedarse en casa, pues tenía propósito de que su esclavo fuera bautizado en la iglesia de Lluc, después de recibir la conveniente preparación. Al mismo tiempo le ofrecía como presente una casulla de damasco blanco, guarnecida de satén colorado y pasamano de oro, en la que había mandado bordar un escudo con sus propias armas.

El esclavo era muy niño todavía: de siete, o a lo más, ocho años. Pero, debido sin duda a los cuidados de su amo, sabía ya «el Pater noster, el Ave María, el Credo y, a bulto, los Mandamientos de la Ley de Dios y de la Iglesia, los Sacramentos y Artículos de la Fe». Sería un alma predestinada, porque, a pesar de haber nacido de padres moros en Argel, espontáneamente pidió ser cristianizado. Las instrucciones del Prior dieron los últimos toques a su preparación. Fijóse el domingo para la ceremonia del bautizo. Antes se le propuso eligiera el nombre que debía tomar. El mismo sacólo por suerte: el de Juan.

El día 23 a la mañana, día domingo, el Santuario congregaba a los feligreses que habían acudido de las alquerías para cumplir el precepto dominical. Antes de la misa mayor, el esclavo, sostenido por su amo el señor Sebastián Parigi y por la señora Magdalena Olivera que lo apadrinaban, recibió las aguas bautismales de mano del Prior, quien al pronunciar su nombre de Juan, añadió el de María, para que el neófito recordara toda la vida que había obtenido gracia tan importante ante la imagen de la Virgen de Lluc. Inmediatamente cantóse misa solemne en la que el Prior dirigió con emoción su palabra a los circuntantes. No dudamos que vestiría la hermosa casulla ofrecida por el generoso donante.¹

Aunque los bautizos de esclavos no eran desconocidos en Lluc, porque esclavos había en las alquerías de Menut, Mossa y Son Massip, y aun el Prior Vaquer y el mismo Colegio los había tenido; con todo tenemos por cierto que el bautizo de este niño debió cautivar a todos, especialmente a los niños de coro, que asistirían con curiosa emoción a la ceremonia. Eranlo entonces Juan Simó de Valldemossa, Pedro Cifre de Pollença, Nadal Canals, Sebastián Mestre, Bartolomé Carrió, Sebastián de Artá, Mateo Ferrer, Andrés Serra, Nicolás Castañer...

El piadoso florentino se despidió, dejando tres libras por los gastos y ofreciendo diez reales en concepto de *offerta*; la madrina, cuatro. De estos cuarenta sueldos, escribe el Prior, los ha habido veinte para mí, por el sermón, y para la obra de la iglesia los otros veinte.

Otro florentino, por nombre Julián Quaratesi, había ofrecido en 1579 una toalla de terciopelo listado, para el púlpito.

¹ La partida de bautismo puede leerse en el Libro de Bautizos de la parroquia de Escorca, del Archivo Histórico Diocesano. Ahí la leyó el Rdo. D. Juan Vich y de ahí la hemos pasado nosotros a nuestro fichero. En el Libro del Prior Nadal Guasp encontramos dos referencias más del hecho; prueba de la importancia que se le había dado. Y aunque no venga a cuento, consignaremos un detalle que del 12 de Octubre del año anterior 1605, escribe el diligente Prior: «A 12 de octubre día de eclipsi solar molt gran».

También los milaneses recibieron favores de la Virgen de Lluç. El caso de Alejandro Suave es referido con lujo de detalles por testigos presenciales.

Era a fines de Julio o principios de Agosto de 1626 o 27, día domingo. Los feligreses de Escorca después de la misa mayor departían animadamente en la plaza. De pronto ven bajar por el camino a un hombre en camiseta, descalzo, manchado de sangre y dejando huellas de la misma a cada paso. Se agolpan todos hacia él y lo acosan a preguntas. No responde ni se detiene; entra en la iglesia y se arrodilla ante la Virgen. Ora buen rato; y después atiende a la impaciente curiosidad de los circunstantes.

Al alcalde, que lo era aquel año Pedro Antonio Cánaves de Menut, competía averiguar el caso. El herido se le acercó y le echó los brazos al cuello: luego fué contando. No hacía mucho había dejado la santa casa y viajaba con dos compañeros, un napolitano y un mallorquín. Entrados ya en la alquería de Escorca, como a media legua del Santuario, sus infieles acompañantes lo desviaron del camino real para encaminarlo a un lugar de muy tupido encinar. Él a la sazón estaba rezando el oficio de la Virgen.

Allí comenzaron a apedrearle, especialmente en la cabeza, con tal furia que quedó sin sentido cubierto de piedras. Robáronle cuanto llevaba, aun la ropa exterior, y dejándolo por muerto se dieron a la fuga. El herido había invocado a la Virgen de Lluç y su oración fué escuchada. Parecióle que se le acercaba una señora en ademán de infundirle confianza y animarlo a levantarse. Hízolo así y sintióse guiado por ella. Inmediatamente se le ofreció a la vista el mismo Santuario, cosa imposible desde aquel lugar tan retirado.

Algunos en seguida quisieron personarse en el sitio del atentado y, armados de trabucos, siguieron por el camino el rastro de la sangre, hasta dar en el punto en que había sido apedreado. Efectivamente encontraron muchas piedras ensangrentadas; recogieron piadosamente algunas y las llevaron al Santuario para colgarlas en las paredes del templo. ¡Lástima que testimonio tan fidedigno no haya llegado hasta nosotros!

Entretanto los Colegiales practicaron al herido una cura de urgencia y llamaron inmediatamente al experimentado cirujano de Inca Pedro Onofre Verger. Éste encontró al herido muy hinchado y otra vez sin sentido. Desde el primer momento consideró el caso como desesperado; pero, cediendo a las importunaciones de los Colegiales, empezó la difícil cura. Solamente en la cabeza tenía 22 heridas, algunas de ellas mortales.

La Virgen de Lluç que le había dado fuerzas para llegar hasta su trono, lo dejaría sano en poco tiempo. El doctor confesó que «sobre el magisterio del arte de cirugía y las mismas fuerzas de la naturaleza» se consiguió mejoría, pues, a pesar de que algunas heridas «requerían que se le trepanasen los cascos y se le levantaran las partes hundidas», no hubo necesidad de hacerlo; y la curación fué pronto perfecta, de tal suerte que el enfermo pudo volverse por sus propios pies. (Cfr. «LLUC» n.º 121, pág. 191 y ss.)²

² Sería hermoso señalar con lápidas bien dictadas los lugares donde la Virgen de Lluç ha dejado testimonio de su bondad con algún hecho extraordinario o milagroso. Estos monumentos,

Era pues el Santuario de Lluç con frecuencia visitado de italianos. Ya en 1519, en tiempo del Prior Vaquer, sabemos de dos italianos, a los cuales el Colegial Juan Girard dió 24 sueldos *per lo star que feren en Lluch*. Por cuanto se abona por ellos, parece habrían sido llamados. Y conocen los lectores al ermitaño veneciano *micer* Juan María que después de visitar al sepulcro de Santiago en Compostela, se acogió al retiro de Lluç, donde vivió muchos años. Y asimismo veneciano era el patrón Augustino que en 1646 ofreció 48 reales castellanos.

Igualmente, franceses, portugueses, malteses, sicilianos y griegos llegaban a este Santuario. En 1588 el marinero francés Felipe Barthomeu presentaba «un rosario de hueso de la India con «pater noster» de cristal, un lazo de seda amarilla y un ramo de seda de diversos colores». En 1628 el patrón Francisco Gentem de Provenza regalaba «una figura llamada la Anunciata de Trapena (Trápani?), de alabastro, dorada, de bulto, con nuestro Señor en la mano izquierda». Al año siguiente Antonio Farges vino para hacer novena y dejó 90 reales castellanos. Muchos otros nombres podríamos consignar, como Monsur (sic) Jaques, Monsur Federic Enrique, que dejó dos doblones, Jaques Vaubella, 5 libras, *amore Virginis*.

Además tenemos noticia de dos maestros franceses que trabajaban en Lluç, también en tiempo del Prior Vaquer: *Mestre Joan lo frances y mestre Antoni frances*, el cual extraía yeso de la mina. Y antes del Prior Axartell había residido en el Santuario un sacerdote francés, por nombre Guillermo, que ayudaba al encargado del mismo el Rdo. Pedro Garí, en el último tercio del siglo XV.

En 1565 el marinero portugués Martín ofreció nueve reales castellanos por promesa; en 1611 el patrón Juan, maltés, regaló un cubrecáliz blanco, obrado de seda amarilla y morada, con flequillo también de seda; en 1670 «*un foraster griego*» (sic) ofreció *amore Virginis* dos reales de a ocho. Y allá por 1519 un tal Jorge, griego, marinero, había encargado una misa ante el altar de Ntra. Sra. En cuanto a sicilianos, recordamos haber leído que en tiempo del Prior Bartolomé Ripoll dos marineros de Ragusa visitaron el Santuario.

Pero en esta serie de pueblos queda por nombrar uno muy famoso todavía: el de los gitanos. Porque también venían a rezarle a la Virgen de Lluç los gitanos, en su jerga de germanía. Y se veían favorecidos. Aparecen en los libros con el nombre de *bomians*, *bobians* y *buhians*, deformación de *bohémians*, pues eran tenidos por oriundos de Bohemia. Hoy les llaman también *húngaros*. Alguno tal vez sólo por interés mercantil se acercaría al Santuario, como aquél a quien el Prior Bartolomé Ripoll en 1576 compró dos taladros, «*de un bomiá que vingué*».

Otros dejaban prendas de su devoción, como Francisco Maldonado de Bohemia, quien en 1575 ofreció un velo de seda para colocar delante del nicho de Ntra. Sra. En 1595 una *bobiana* dió 10 reales castellanos, valor de un cuerpo de cera que pro-

(que *monumento* es aviso, recuerdo...) darían un tinte de espiritualidad a los parajes del Santuario o de su camino, violados a veces por los reclamos comerciales.

metiera. En 1603 dos *bomians* presentaron sendas toallas, una de ellas muy larga con rayas verdes en los extremos y en el medio. Y en 1624 Sebastián Maldonado, *bubiá de nació*, vecino de Valencia, regaló una taza de plata. Este fué más generoso; también sería mayor la gracia obtenida. Efectivamente, estando enfermo en Valencia, se agravó tanto que fué desahuciado de los médicos. En este trance invocó a Ntra. Sra. de Lluc y recobró la salud.

Ante este desfile de forasteros (al cual podemos añadir dos monjes extranjeros, que en 1553 visitaron el Santuario; uno de los cuales se quedó nueve días), ¿qué extraño es que los Peninsulares vinieran con frecuencia a orar ante la Virgen Lluc? Y aun alguno se quedara en su santa casa, para servirla con ejemplar dedicación, como el devoto castellano Juan Marqués, quien entró en 1575 y llevaba una vida muy edificante.

Los testimonios podrían multiplicarse. Hoy nos contentaremos con algunos.

En 1555 una castellana que iba a Montserrat, dejó en Lluc una penitencia de coral. En 1588 el señor César Homeril ofreció una casulla de satén amarillo. En 1661 la señora Isabel de Casara, natural de Murcia presentó «una corona de plata, rodada, con algunas piedras», obsequio suyo y de su esposo que la acompañaba. En 1637 un sacerdote de Madrid, que vivía con el Virrey de Mallorca, ofreció una pieza de a ocho que son 22 sueldos y 8 dineros. En 1595 el capitán y el patrón de la nave *Fogassot* de Barcelona habían ofrecido 300 reales castellanos, equivalentes a 42 libras y 10 sueldos.

En 1579 visitó a Ntra. Sra. de Lluc un fraile carmelita castellano; celebró ante la santa imagen a intención del Prior, al cual cedió el estipendio. En 1726 el Capitán de Infantería Don José Martínez Jara ofreció tres piezas de a ocho, pues estuvo nueve días en casa «haciendo novena», agradecido a la Virgen por haberle librado de grave enfermedad.

Con razón podía dedicar el P. Cayetano de Mallorca un capítulo de su Historia del Santuario a la difusión de la devoción de la Virgen de Lluc por el mundo, al afirmar que era «venerada en Veracruz, en el México, en Cartagena de Indias, en Ibiza, en Menorca, en Cerdeña, en Almagro, en Valencia, cerca de Monza y de Zaragoza».

Hoy día la corriente turística vuelca en el Santuario a una multitud de visitantes de todas las latitudes. Muchos de ellos son devotos y penetran en el templo con espíritu de piedad. Deber nuestro es darles a conocer en lenguas que ellos puedan entender, las bondades de la Virgen de Lluc y facilitarles oraciones en las cuales puedan impetrar de la Moreneta su protección sobre ellos y sobre sus respectivos países. De esta suerte es posible que muchos extranjeros se llevaran un recuerdo espiritual más fecundo de su visita al Santuario y la devoción a la Virgen de Lluc se expandiría por más dilatados confines.

LA BÍBLIA EXPLICADA AL POBLE

LA BÍBLIA I L'ATEISME (II)

Tot seguint la nostra via, voldríem ara posar un poc més en clar allò que l'última vegada anàvem dient sobre si la sagrada Bíblia ensenya o no la veritat de l'existència de Déu.

Abans de tot convé repetir que essent així que en els temps en què s'escriviren els diversos llibres que componen la Bíblia, l'ateisme, com a doctrina, era desconegut de tothom, com ho és encara ara als països on no hi ha arribat el xaloc bofegador del materialisme marxista, els llibres sants no se proposen mai directament provar la veritat bàsica de l'existència de Déu, però a cada passa podem dir que *la suposen*.

Com no ha de parlar de Déu la Bíblia, que tota ella és obra de Déu! Si Déu, com veurem, omple tot lo creat, aixís també Déu omple i amara tota la sagrada Bíblia. El seu nom apareix sense minves des de la primera plana fins a la darrera, constituïnt-ne el seu aglutinant més poderós.

* * *

Quan la Santa Escriptura vol demostrar que el Déu d'Israel no és una quimera sinó un ser real, un ser personal, bo, savi, omnipotent, posa en boca del salmista expressions com aquesta:

*Si el Senyor no ens haguera ajudat,
ens haurien menjat vius els nostres enemics...
Més la nostra ajuda ens ve del Senyor,
que va fer el cel i la terra. (Salm 123, 8).*

Aquí el salmista ensenya prou bé que Déu existeix i és poderosíssim, puix que va alliberar el seu poble d'uns enemics que els eren molt superiors en nombre i en força. Però amb tot i ser això cosa admirable, res no té d'extrany perquè ells, o sia el poble de Déu, té sempre un que està el seu costat, i és el mateix Déu i Senyor, que ha fet la proesa més gran que un pugui imaginar. Quina és? Aquesta: *Ha fet el cel i la terra!* Es com si un no sabés si Costa i Llobera era poeta i un altre li digués: Coneixes EL PI DE FORMENTOR? Doncs, el compongué ell mateix.

Així la Santa Escripura tot sovint, lo mateix que l'Església, crida l'atenció dels creients dient-los: No tingueu por, que la nostra confiança la tenim posada en Déu, *en el Senyor que ha fet els cels i la terra*, volent així significar que qui ha fet cosa tan gran i admirable, molt més podrà fer-ne una altra molt més petita.

Ens plau ara adduir com a prova que Déu és el Creador de tot l'univers (que els nostres ulls mai no acaben de comprendre i admirar) un text dels Proverbis de Salomó, on poèticament i amb bellíssima figura ens ensenya com la Sabiduria de Déu fou la que traçà el dibuix de tota la meravella de la Creació, deixant-hi per tot arreu senyals inequívocues del seu poder, de la seva saviesa i de la seva omnipotència infinites.

Déu me posseí (diu la Sabiduria) com a principi de les seves obres... des del principi de la terra...

*Quan fixava els cels jo hi estava;
quan posava una volta damunt la superfície de l'abisme;
quan donava consistència als niguls;
quan donava força a les fonts subterrànies;
quan posava un terme a la mar, per tal que les aigües no n'atrevessin la barrera;
quan es posaven els fonaments de la terra;
quan tot això s'anava fent, jo estava al costat de Déu com un arquitecte, sentint cada dia de la creació una nova alegria;
m'estava divertint amb la bolla del món com és ara un infant amb les peces d'un «mecano», però la meva complaença major la tenc amb els fills dels homos, els reis de tota la creació. (Prov. 8, 22 ss. ad sensum).*

Tota la màquina de paper muntada pel materialisme dialèctic queda ben lluny de les ensenyances bíbliques on tan clarament apareix l'existència de Déu que mitjançant la seva Sabiduria traçà i ordenà aquest món tan admirable que sense Déu seria l'enigma més gros que mai es pogués imaginar, i que amb grans crits demana una explicació satisfactòria, explicació que mai no podrà ser un enfiloi de paraules buides que sols vénen a dir que els homos tenen el cap que els enganya.

* * *

Quin fi es proposà Déu en posar en mig un món tan admirable ho declarà molt agudament Sant Pau davant el famós tribunal de l'Areòpog de la sàvia Atenes, dient tot posant en ridícul el culte idololàtric:

Déu qui creà l'univers i tot lo que en ells se conté, essent Senyor de cels i terra, no habita en temples fets per mà d'homos ni necessita que aquests el serveixin (donant-li de menjar i beure) com si tingués necessitat de qualque cosa, puix que Ell és el qui dona a tots la vida, la respiració i tot lo que necessiten, i Ell és el que feu néixer a'un sol totes les races dels homos per ocupar tota la faç de la terra, i Ell és el que va

fixar les distintes estacions de l'any i les diverses regions de la terra on han d'habitar els homos, i tot això ho féu per tal que ells cerquin Déu i palpant mirin de trobar-lo i realment el trobin, puix que Ell no està lluny de cadascún de nosaltres, essent que en Ell vivim, ens movem i existim. (Fets, 17, 24 ss.).

Segons això, Déu que és tan gran, i la font de tots els sers, no necessita per viure de l'ajuda dels mortals; Ell és el Creador del primer homo, i d'Ell prové el succeir-se periòdic de les estacions i la diversitats dels climes i regions, que no són altra cosa sinó enginys que Ell usà perquè serveixin de senyal per a conèixer-lo.

Si malgrat tots aquests enginys, malgrat totes aquestes veus, que incessantment dóna tota la natura, els homos, pagans o creients, no coneixen Déu, la culpa mai podrà ser de Déu perquè, com diu Sant Pau, des que el món és món Déu ha manifestat a tots la seva grandesa, la seva sabiduria i la seva divinitat amb tal claretat, que els qui no creuen en Ell són inexcusables, perquè encara que no el veuen els ulls del nostre cos, el veuen ben clarament els ulls del nostre enteniment que raciocinant pels efectes o per les obres troba el seu autor (Rom, I, 18 ss.).

Cloquem ja aquesta disquisició amb unes paraules del Crisòstom.

Interpretant aquestes paraules de l'Apòstol: *Són inexcusables tots els qui no creuen i adoren Déu*, s'expressa així: Com pot dir Sant Pau que Déu es manifestà als homos? És que els parlà?— No; però els ho digué d'una manera que superava totes les paraules: Els posà en mig tota l'obra de la creació, tota la multitud de les estrelles, totes les meravelles que podem ara contemplar, totes tan visibles i palpables, que tant el savi com l'ignorant, l'homo d'estudis com l'idiota sols mirant-les pogué per elles pujar segurament cap a Déu, no trobant en la terra una explicació aquietant i satisfactòria més que en Déu. Per això digué el salmista: *Els cels contenen la glòria de Déu!*

Estant així les coses, continua el Sant Doctor, podrà per ventura un homo gentil excusar-se de no haver servit Déu dient li: *No us vaig conèixer?* Li respondrà: Com pots dir això? No veres mai el cel amb l'estol acompassat de les estrelles? o el sol amb sa visita constant, puntual, esplendorosa, coses totes que cridaven més fort que qualsevol trompa reial? Un sermó que durà tanta estona no el vàreu mai escoltar? Un sermó que des de mils d'anys es fa cada dia?

Però com? No us fixàreu amb l'ordre del dia i de la nit? de l'hivern i de l'estiu? No vegéreu el concert de tot el món predicant la grandesa del Creador? predicant la seva bondat i la seva gran sabiduria? Ah, no. Sou inexcusables!

* * *

Que tots els lectors de LLUC sapiguem escoltar aquest sermó tan eloqüent de les criatures i per elles arribar fins el seu Creador.

MIQUEL OLLERS, M. SS. CC.

EL NUEVO TRONO

EN esta página se publica uno de los modelos de las catorce lámparas de plata que colgarán del techo del camarín, muy cerca del retablo de la Virgen. Además de éste, se han elegido otros tres modelos que, aunque siguiendo el mismo estilo del que se reproduce aquí, darán variedad y hermosura a este grupo de lámparas.

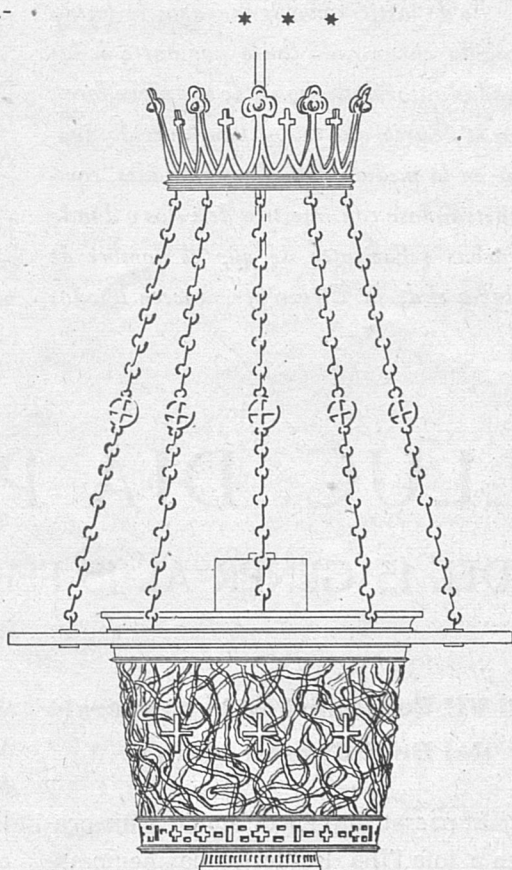
Formando corona sobre el altar (colgadas siguiendo el ruedo de la nueva cúpula), irán otras diez y seis lámparas de plata, según modelo único, distinto empero de las anteriores. De esta forma, y sin contar los cuatro recios lamparones de hierro que iluminarán el resto del camarín, son en total treinta las lámparas de plata que en el mismo figurarán, agrupadas en cinco modelos distintos.

Su fabricación ha sido encomendada a la conocida industria «Raventós» de Barcelona.

* * *

La restauración y adaptación del organo del camarín —que a pesar de

sus muchos años y mudanzas, conserva su mecanismo en buen estado— ha sido encargada a la «Organería Clásica», de Alaró. Se confía comience su labor en breve.

La devoción de los mallorquines a su Reina y Señora comienza a manifestarse en hechos concretos de ayuda y colaboración a esta empresa de la reforma del camarín. Además de las listas nominales de donativos que ininterrumpidamente venimos publicando, hoy podemos anunciar con no disimulado gozo que en la de este mes figuran ya las aportaciones globales de cuatro villas mallorquinas, a las que, previo el asenso de sus autoridades religiosas y civiles, nos hemos dirigido solicitando su aportación a esta obra. Son estas: Muro, Santa Margarita, Campanet y el Pont d'Inca.

Es de justicia consignar aquí la buena acogida encontrada tanto por parte de las citadas autoridades como de sus moradores. Puede decirse que todos han querido ayudar en la medida de sus posibilidades, compenetrándose con nuestros desvelos y dando pruebas fehacientes de que el nombre de Lluç y el de su Virgen permanecen ligados

todavía a lo que de más puro y tradicional alberga en su corazón el pueblo mallorquín.

A estos nombres seguirán otros, basta abrazar a la geografía isleña en una ofrenda generosa y unánime a su idolatrada Virgen de Lluç.

* * *

	Pesetas
D. ^a Esperanza Ferrer, de Galmés	1.000'00
D. José Estruch Castellet	250'00
D. Manuel Cortés Forteza	5.000'00
Pueblo de Muro	4.435'00
» de Sta. Margarita	3.225'00
» de Campanet	3.454'00
» de Pont d'Inca	4.255'00
X. X.	300'00
D. Nicolás Sitges, esposa e hijos	100'00
Hermanas Riber	100'00
Srta. Sebastiana Ollers	115'00
D. ^a Ana Villalonga	350'00
D. Juan Moyá	500'00
Acción Católica de Lluç (Juventud)	1.510'00
De D. Rafael Quetglas, domiciliado en San Juan de Puerto Rico hemos recibido cinco dólares.	
Y de Dña. Margarita Verdera Mateu, un monedero de plata para las lámparas.	

LLUC, DIA PER DIA

(DEL 15 GENER AL 15 FEBRER)

El VII Centenari de la conversió del Beat Ramon Llull.

El passat dia 25 de gener començaren a tota l'Illa les festes commemorati-

ves organitzades enguany amb motiu del VII Centenari de la conversió del Beat Ramon Llull, fill major de la nostra raça i estel fulgurant del pensament i de l'acció apostòlica medieval.

Lluc, que ja era un centre de devoció mariana quan Ramon Llull «mudà de vida de pecat a obra de penitència» no podia estar absent a aquesta commemoració. Així, el dia esmentat, el P. Prior va oficiar una molt solemne missa major, teixint un adequat panegíric, i fent ressaltar la significació i l'actualitat d'aquell «foll de Déu i de les ànimes», avui més que mai venerat i estudiat per tot arreu.

La revista LLUC unirà també la seva veu a aquesta commemoració amb un número extraordinari, en el qual col·laboraran les firmes de reconeguts lul·listes.

La Candelera

Festa simpàtica, arrelada dins la devoció del poble feel, que pren part a llurs cerimònies i guarda després la candelera com espurna i penyora d'aquella «Llum i revelació de totes les gents».

A l'hora anunciada, el P. Prior va beneir les candeles. Seguí la processó per l'interior de l'església, i l'ofici, amb assistència de la Comunitat del Santuari i un nodrit grup de feligresos d'Escorca.

Pelegrins agraiïts

Gener, dia 16.—El senyor Josep Estruch Castellet, de Tarrasa (Barcelona) agraeix a la Moreneta mallorquina una gràcia alcançada. Fa un donatiu per al nou trono.

Se canta una Salve a la intenció de don Joan Colom, de Sóller.

Dia 25.—Puja a peu des de Caimari dona Magdalena Grau. L'acompanya una neboda seva.

Dia 28.—Dona Francisca Pons, de Palma, fa a peu el trajecte Inca-Lluc, complint així una promesa feta a la Verge.

El senyor Manuel Cortès i Fortesa, profundament agraït a la Mare de Déu de Lluc, visita aquest Santuari i, enterat de les obres del seu nou trono, entrega per a aquesta intenció un important donatiu.

Dia 29.—Don Bartomeu Pascual dona gràcies amb un *Tedeum*, dels favors rebuts per la mediació de la Verge Morena.

Febrer, dia 7.—Vénen a peu des de Sóller, els matrimonis Mateu Frontera i Maria Bernat, Guillem Mateu i Rosa Bernat, i Josep Marroig i Francica Mateu.

Matrimonis

Dia 14 de Febrer: don Guillem Pont Alzamora amb dona Francisca Ordinas Sitjar, de Santa Margalida.

Don Joan Pastor Cladera amb dona Maria Magdalena Cerdà Pujades, de Pollença.

Nota metereològica del mes

Màxima: 19 graus, dia 27 gener.

Mínima: 4 graus, dia 2 febrer.

Pluja: 283,5 litres per metre quadrat.
Neu: dies 2 i 14 febrer.

Confreres difunts

Dona Antonia Perelló Guardiola, de 54 anys, va morir a Llubí el passat 28 de desembre.

Dona Dolors Abal, a Palma el mes de gener passat.

Dona Joana-Aina Carbonell, a Maria de la Salut el 2 de febrer. Era Confrare de la Mare de Déu de Lluc i corresponal entusiasta de la revista.

El nostro condol als seus parents i una oració per les seves ànimes.

AMICS DEL NOSTRE MUSEU

EL SR. ANACLET MIR

• Són tantes i tant valuoses les aportacions d'aquest amic a les sales del Museu de Lluc que no podem menys de considerar-lo com un sincer enamorat de les nostres col·leccions, que va enriquint amb la seva generositat i embellint les parets i racons amb pintures i talles prou estimades.

Record una vitrina amb una fina talla de la Verge, s. XIX.

Dos panderets de n'A. Buades.

Tres quadrets a l'oli, s. XVIII, prou interessants.

Vàries peces de ceràmica.

Una col·lecció de rajoles valencianes molt decoratives.

Una vitrina estil anglès, amb una terracuita de Sant Sebastià.

Una vitrina imperi.

Una vitrina barroca.

Una àmfora romana.

Un vidre mallorquí, joguina rara i ben antiga.

Un rosari encadenat amb fil d'or amb set glòriapatries de botonada esmaltada i cada llàgrima és un grenat noble, pedra preciosa molt estimada dels joiers.

ASSOCIACIO D'ANTICS BLAUETS

NOTES DE LA JUNTA DIRECTIVA

◆ La crida d'aquesta Junta Directiva, dirigida a tots els nostres associats convidant-los a oferir els nostros donatius per sufragar unes escultures en bronzo repre-

sentant quatre Blauets davant la imatge de la nostra Moreneta de Lluc, ha trobat una excel·lent acollida. A poc a poc ens arriben els donatius; molt d'ells ben es-

plèndids per cert. Actualment passen ja les 5.000 pessetes recollides. Esperam que molts que encara no s'han decidit, ho facin aviat, i si tothom se mostra tan generós com ho han estats els primers donants, estam ben optimistes i creim que arribarem efectivament a recollir tot el cabal necessari per oferir a la Verge aquest obsequi que ha de figurar amb tot honor en el nou Cambril.

◆ S'està procedint a la impressió i publicació del Bolletí de la nostra Associació, que sortirà dins unes setmanes. Durà una ressenya dels actes celebrats amb motiu de la nostra passada Assemblea, le Memòria i el Balanç llegits pel Secretari i el Tresorer respectivament, i la primera relació dels donatius oferits pels nostros associats.

◆ El diumenge dia 4 de febrer passat se va reunir la nostra Junta amb assistència del President honorari Rv. don Antoni

Pou, President efectiu Rv. don Rafael Juan i Mas, Vice-President Rv. don Miquel Tous, Secretari don Miquel Gayà, Vice-Secretari don Antoni Bauzà Castañer, Tresorer don Bartomeu Martínez, Vice-Tresorer don Antoni Suau, i els Vocals Rv. don Mateu Bauzà (de Vilafranca), don Jaume Bauzà Rosselló, i don Sebastià Pujol (de Muro). Se tractaren els principals assumptes relacionats amb la vida de la nostra Associació, i la reunió va transcórrer en mig d'una gran animació i esperit de germanor.

Una conferència del nostro associat Sr. Guillem Morey.

◆ El nostro company Guillem Morey Morey Mora va donar una conferència al Circol Cultural Medina el passat dia 6 de febrer, sobre «Proves documentals de la intervenció del pintor Dominico Greco en la creació del *Quijote*». Va fer la presentació el conegut periodista i escriptor Jordi Andreu Alcover.

El Cardenal Antoniutti

Monsenyor Hildebrando Antoniutti, Nunci Apostòlic a Espanya, acaba d'esser designat Cardenal. En donar la notícia, tenim el gust d'oferir una fotografia del nou purpurat, celebrant de Pontifical a Lluc per l'agost de 1959, amb motiu de les Noces de Diamant de la Coronació.

COVERBOS DE «L'IGNORÀNCIA»

Una dona que tenia un infant de sis anys, li digué:

—Toniet, ves a ca madò Rua i du tres almutx de segó per ses gallines. ¿Que li sabràs dir? Pes camí ves diguent lo que ara te diré i no t'equivocaràs: Madò Maria, ¿què teniu sesó? Te dirà que sí, i tu dius: «Idò donau-me'n tres almutx». No li digues madò Rua, perquè s'enfada.

L'infant se n'anà cantant la cançoneta que li havia dit sa mare i quan arribà, digué:

—Ave Maria... Madò... Segó... ¿què teniu rues?

—A darrera en tenc trenta dues— respongué, cremada.

I el nin tot natural, contestà:

—Idò donau-me'n tres almutx.

* * *

ENDEVINAIES

1.^a

*No tenc sentit ni tenc vista,
Ses lletges faç enfadar;
Sense sebre dibuixar,
Som es millor retratista.*

2.^a

*¿Vols-me dir quin plat hi ha
Que tothom menja a voler,
I el se'n tornen dur tan ple
Com abans de començar?*

3.^a

*Dòn sa riquesa a qualcú,
I ningú a ca-seua em vol,
Quan som de penès consol
I d'es mals remei segur.*

Solucions a la pàgina 96

Una vegada vengué un francès a Mallorca i parlava un poc es castellà, però a lo millor li faltaven termes. Era molt aficionat a la mañua i sempre demanava bons bocins a la fonda i mai no l'entenien.

Un dia va veure un quadro de la sagrada Família amb l'Esperit Sant en forma de coloma i demanà totduna.

—Cómo se apela esto?
—El Espíritu Santo, li contestaren.

Va apuntar la paraula a un llibret que duia i quan va esser a la fonda, demanà per berenar *Dos espíritus santos con salsa de tomate.*

* * *

Fa alguns anys que a una reunió se parlava d'un Compte italià que fou agafat

a París per haver-se casat tres vegades, cap pèl de beneit, li va respondre: quan encara vivien les seues dones.

—Jo li daria volta de garrot, va dir perquè només dus una finestra oberta? una senyora.

—Jo li daria verga de magraner, va dir una altra de sentiments més humanitaris.

—Jo el duria a *presili* per tota la vida, el sangrassen.

afegí una ramona tota exaltada.

—Idò jo —va dir una joveneta— per tot càstic el condemnaria a viure sempre amb ses tres dones i ses seues corresponents sogres.

—Jesús, això es massa... —digueren totes—. Pobre homol no ès tan gros es delicte per sofrir càstic tan gros.

I un jove, refuat de ses dones, remugava baixet, baixet:

—Jo li posaria una corona.

* * *

Un tort d'un ui, sortint a passetjar un dia dematí abans de sortir es sol, se topà amb un gegerut i com li va reparar es gep se va voler riure d'ell i li va entimar aquesta:

—¿Homo, i còm tan dematí ja dus aquest viatge?

Però aquell gegerut que no tenia

RECEPTA PER CURAR TOTS ELS MALS I ALLAR- GAR-SE LA VIDA FINS A LA MORT

Agafaràs un manadet de rels d'alegria, amb dues dotzenes de fulles de bon profit li fassa i un sou de ves-te'n a filar. Ho bolliràs dins una olleta de deixem-ho córrer per espai de mitja-hora. Després afegiràs una picada de poca vergonya i ho prendràs amb una escudella de cantau, cantau. Tot això pres cada tres hores amb una rialla fresca i una arrova de fetge, ès un remei que no falla. Està provat i patentat per homs que moriren de més de cent anys.

¿I per què et vols sangrar? li preguntaren.

—Perquè he sentit dir —responguè— que una sangria de vegades salva la vida i jo ho vull provar.

* * *

Una vegada donaren part a un batle d'un poblet, de que hi havia un homo que sovint, sovint, s'engatava. Ell l'envià a demanar, i li digué:

—Veus, homo, es beure massa fa garrova; per això no

has d'alçar tant es colzo, perquè m'han dit que t'agrada ferm el beure.

—¿I no li han dit mai sa set que tenc? —exclamà aquell sbjecte deixant el batle sense sebre. per on li havia d'entrar.

* * *

Una partida d'estudiants anaren a dinar a una fonda, a on hi havia un cuiner que mai no posava a s'olla més de quatre unces de carn, però sí tots quants d'ossos trobava a la carniceria. Un d'ells, més viu que ests altres, agafà un os foradat,

i començà a tocar com si fos una corneta.

—Per què fas tan de renou? li preguntà un dels companys.

—Per veure si ressuscitarà la carn que falta an aquests ossos.

Solucions a les endevinaies de la pàgina 94

1.ª — El mirai.

2.ª — Els caragols.

3.ª — La mort.

EPIGRAMES

*A una certa capital
Morí un metge famós,
I el fosser tot generós
Volgué pagar el funeral.
—Devia esser ben amic
Que tu fasses lo que fas!
(Li deien).— No ès això el cas.
Ès que matant m'ha fet ric.*

*Un atlot se confessàva
I es confés li preguntà
Si en divendres carn menjava
Sense Butla i estant sa.
I li respongué s'atlot:
—No menj carn ni sobrassada;
Lo que menj qualche vegada
Ès un tros de camaïot.*

LLUC

Revista mensual
publicada amb llicència eclesiàstica

DIRECTOR RESPONSABLE:

P. CRISTOFOR VENY, M. SS. CC.

ADMINISTRACIÓ:

Santuari de LLUC (Mallorca)

Preus de subscripció:

Ordinària: 50 pessetes l'any

De Protector: 100 pessetes l'any

Número solt: 10 pessetes